

NANNESTAD
KOMMUNE

Temaplan for kultur 2019 - 2023

PS sak 19/7, Vedtatt av kommunestyre i møte 12.02.19

Innhold

Innledning.....	4
Del 1 - Struktur, definisjon og rammeverk.....	5
Planens struktur.....	5
Kulturdefinisjon.....	5
Lovverk.....	6
Planprosessen.....	6
Føringer fra kommuneplanen.....	7
Del 2 - Hva skjer'a?.....	9
Innledning.....	9
Kultur i kommunens regi.....	9
Kulturstaben.....	10
Den kulturelle skolesekken.....	10
Den kulturelle spaserstokken.....	11
Forebyggende ungdomsarbeid.....	11
Ungdomsklubben.....	11
Biblioteket.....	12
Kulturskolen.....	12
Den frivillige kulturen.....	13
Lag og foreninger.....	13
Nannestadfestivalen.....	14
Nannestad kulturråd.....	14
"Uorganisert" kultur.....	14
Andre kulturaktører.....	15
Nannestad bygdemuseum.....	15
Frivilligsentralen.....	15
Kirkene.....	16
Profesjonell kultur.....	16
Del 3 - Kultur i Nannestad - hva kan det bli?.....	17
Overordnede mål.....	17
Målområde 1 - Kultur til alle.....	18
Mål.....	18
Folkehelse.....	18
Barn og unge i Nannestad.....	18
Inkludering og mangfold.....	19
Målområde 2 - Hver gang vi møtes.....	21

Mål	21
Et sted å være	21
Samhandling	22
Målområde 3 - Her skal vi trives og her skal vi bo	23
Mål	23
Kultur og identitet	23
Kultur og attraktivitet	24
Lokal stedsutvikling	24
Kulturell og kreativ næring	25
Del 4 - Handlingsplan	26
Overordnede mål	26
Målområde 1 - Kultur til alle	26
Målområde 2 - Hver gang vi møtes	26
Målområde 3 - Her skal vi trives og her skal vi bo	28

Innledning

Over 30 år har gått siden forrige gang Nannestad kommune kunne lansere en splitter ny kulturplan. Verden har forandret seg voldsomt siden da, og Nannestad har kanskje forandret seg enda mer. I 1988 diskuterte man fortsatt hvor den nye hovedflyplassen skulle plasseres, Nannestad hadde under 8000 innbyggere, og nesten ingen hadde hørt om World Wide Web.

Byggingen av ny hovedflyplass og befolkningsveksten det har gitt Nannestad har selvfølgelig endret forholdene også for den lokale kulturen betraktelig. Samtidig er Nannestad på mange måter det samme stedet - vi har fortsatt den samme historien, kulturlandskapet, kulturminnene, biblioteket, kulturskolen og mange av de samme lagene og foreningene.

Denne nye Temaplanen for kultur er et startpunkt for det som forhåpentligvis blir et mer strukturert og målrettet kulturarbeid i årene fremover. Handlingsdelen skal rulleres hvert år, og det er dermed gode muligheter for både kommune og frivillighet til å påvirke prioriteringer og retning videre.

Prosessen med å utarbeide en ny kulturplan har vært spennende og givende. Takk til alle som har vært involvert underveis, både fra administrasjon, politisk ledelse og frivillighet. En spesiell takk til tidligere kulturkonsulent Åse Mørk, som skrev og la frem prosjektbeskrivelsen og Linda Aasan fra Nannestad kulturråd for aktiv medvirkning gjennom hele prosessen.

Kulturkonsulent Hallgeir Garmo
Nannestad kommune
25.1.2019

Del 1 - Struktur, definisjon og rammeverk

Planens struktur

Denne første delen av planen forklarer bakgrunn og rammer for arbeidet og gjennomgår valgt kulturdefinisjon. Deretter følger en beskrivelse av nåsituasjonen for kommunal og frivillig kultur i Nannestad. I tredje del defineres tre målområder, med bakgrunn og konkrete mål for hvert målområde. Del 4 er Handlingsplanen, som skal rulleres hvert år.

Kulturdefinisjon

“Kultur” er et komplekst begrep som blir brukt om veldig mye, og i en temaplan for kultur er det nødvendig å spisse begrepet. Vi har valgt å ta utgangspunkt i begrepet “ytringskultur”, som også er utgangspunkt for Akershus fylkeskommunes kulturplan.

“Ytringskultur” ble lansert som kulturdefinisjon i Kulturutredningen 2014 for i større grad å konkretisere kulturpolitikkenes virkefelt, sammenlignet med det tidligere rådende “utvidede kulturbegrepet” som har ligget til grunn i norsk kulturpolitikk siden 1970-tallet.

“Ytringskulturbegrepet definerer kultur som kunstnerisk virksomhet, kunstneriske verk, kulturarv og kulturelle praksiser og produkter, og omfatter også den kommunikasjon og sosiale samhandling som knytter seg til denne virksomheten. I sum innebærer ytringskultur å betrakte kultur som et eget praksisfelt i samfunnet, hvor både den profesjonelle kunsten, amatørkulturen, kulturarbeiderne, de frivillige og publikum inngår” (Kulturplan for Akershus 2016-2023)

All kulturell aktivitet i Nannestad er verdifull, og ved å bruke begrepet ytringskultur vektlegger man hvordan kultur skaper tilhørighet og fellesskap.

Ytringskulturbegrepet poengterer at kulturvirksomhet gir oss en mulighet til og utvikle oss som mennesker og samfunnsdeltakere, blant annet gjennom deltakelse i det uenighetsfellesskapet som er en forutsetning for et fungerende demokrati. Kulturens rolle i å opprettholde demokrati og ytringsfrihet er poengtert i både Kulturutredningen 2014, Akershus fylkeskommunes kulturplan og Kulturmeldinga 2018, og det er derfor naturlig å bruke “ytringskultur” som kulturdefinisjon også i denne planen.

Lovverk

Temaplan for kultur er forankret i lokale, regionale og nasjonale lover og føringer. Viktigste her er Lov om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova) som har som formål å fastlegge offentlige styresmakters ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet.

Loven sier:

§ 2. Med kulturverksemd meiner ein i denne lova å

- a. skapa, produsera, utøva, formidla og distribuera kunst- og andre kulturuttrykk,
- b. verna om, fremja innsikt i og vidareføra kulturarv,
- c. delta i kulturaktivitet,
- d. utvikla kulturfagleg kunnskap og kompetanse.

§ 4. Fylkeskommunens og kommunens oppgåver

Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.

§ 5. Staten, fylkeskommunen og kommunen skal syte for:

- a. at kulturlivet har føreseielege utviklingskår,
- b. å fremja profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbodet og leggja til rette for deltaking i kulturaktivitetar,
- c. at personar, organisasjonar og institusjonar har tilgang til informasjon om ordningar med økonomisk støtte og om andre verkemiddel og tiltak

Planprosessen

Planstrategien for Nannestad 2016-2019 er forankret i Plan og bygningsloven (§§ 10-1 - 13-4). Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument. Kommunedelplaner kan utarbeides for bestemte områder (areal), tema eller virksomhetsområder (sektorer). Kommunedelplaner har samme juridiske status som kommuneplanen og det er krav om å lage planprogram etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

Temaplaner skiller seg fra kommunedelplaner ved at de ikke utarbeides etter plan- og bygningsloven. De omhandler tema der det vurderes mer hensiktsmessig at disse fremmes uten omfattende prosesskrav etter plan- og bygningslovens bestemmelser (krav om planprogram, handlingsplan, offentlig ettersyn etc.). Kulturvirksomheten har fra før to vedtatte kommunedelplaner; **Kommunedelplan for idrett og friluftsliv** og **Kommunedelplan for kulturminner**.

Nannestad kommune hadde en Kulturplan allerede i 1988. Denne planen skulle trekke opp hovedlinjene i kommunens kulturpolitikk fram mot 2000, og het «Kulturplan 1988-2000». Kommunestyret vedtok 19.6.2012 planstrategi for Nannestad 2012–2015, der det ble vedtatt at «arbeidet med kulturplan starter i første halvdel av 2013». Planarbeidet har av ulike årsaker blitt utsatt i to omganger, men ble gjenopptatt våren 2018. Temaplan for kultur- prosjektbeskrivelse PS 19/18 ble vedtatt av Oppvekst- og kulturutvalget 23.4.2018.

I kommunestyrets vedtak om gjenoppstart av planarbeidet fra 11.2.2014

begrunnes valg av Temaplan som planprosess slik:

“Ved å organisere planen som temaplan står kommunen mye friere med tanke på å få en effektiv og smidig prosess tilpasset fagområdene og interessentene som skal medvirke. Det vil likevel være ønskelig å utarbeide et planprogram og/eller en prosjektbeskrivelse (...)”

Arbeidet med planen har vært organisert som følger:

Styringsgruppe: Oppvekst- og kulturutvalget

Prosjektgruppe: Ellinor Edlersdotter - Nannestad kulturskole, Kari Holst-Larsen - Nannestad bibliotek, Liv Stokstad - Nannestad Bygdemuseum, Jørgen Ruud - Ungdomsrådet (fra desember), Anne Bergem/Haldis Harkonen - Representant for skolene, Monica Hammer- Barn og unges representant, Linda Aasan - Kulturrådet, Hallgeir Garmo - kulturkonsulent og prosjektleder.

Skribenter: I hovedsak Linda Aasan og Hallgeir Garmo.

Medvirkning: Det har totalt vært gjennomført fem møter i prosjektgruppa. I tillegg har prosjektleder gjennomført egne møter med lederne for biblioteket, kulturskolen, ungdomsklubben og eldrerådet. Kulturplanen har også vært oppe som sak for styret i Bygdemuseet. Det har også blitt innhentet skriftlige innspill fra Frivilligsentralen og Nannestad Kirkelige fellesråd. Nannestads innbyggere har også blitt invitert til å komme med innspill via kommunens nettside, og kulturrådet har sendt forespørsel om innspill til sine medlemsorganisasjoner. Det ble gjennomført et åpent dialogmøte i forbindelse med Kulturrådets årsmøte i januar, der det ble innhentet mange muntlige innspill til planarbeidet.

Politiske behandlinger: Prosjektbeskrivelsen ble vedtatt i april 2018. Planarbeid og fremdrift var oppe til orientering for Oppvekst- og kulturutvalget i juni, september og desember.

Føringer fra kommuneplanen

Kommuneplanen er Nannestad kommunes viktigste overordnede styringsdokument. Samfunnsdelen av kommuneplanen konsentrerer seg om seks fokusområder som er styrende for kommunens virksomheter med vekt på samhandling til innbyggernes beste. Kulturlivet vil være viktig i arbeidet med følgende fokusområder (uthevet skrift), målsettinger (kursiv) og strategier (vanlig skrift) i kommuneplanen.

Fokusområde 1: Folkehelse – forebygging og tjenester

Fremme fysisk og psykisk helse blant alle innbyggerne i Nannestad, gjennom gode tjenester og økt engasjement blant innbyggerne.

1. Styrke – i samarbeid med frivilligheten - møteplasser for fellesskap, kultur og fysisk aktivitet for alle aldersgrupper.
3. Motvirke utenforskap og sosiale ulikheter uavhengig av forskjeller i økonomi, helse, språk, kultur og utdanningsnivå.
4. Målrettet tverrfaglig innsats for å fremme psykisk helse og sosial inkludering

5. Vektlegge mestringsperspektivet for å motvirke ensomhet hos barn og unge og hos funksjonshemmede i alle aldre. Økt fokus på å fremme befolkningens helse ved å legge til rette for mestring og muligheter gjennom hele livet.

Fokusområde 2: Oppvekst

Barn og unge skal oppleve en trygg og god oppvekst i samspill mellom hjem, barnehage, skole og fritidsarenaer.

4. Samarbeid mellom skolene og frivilligheten om utvikling av skolene som nærmiljøsentere. Uteområdene ved skolene skal ha en utforming som fremmer fysisk aktivitet.

5. Sikre like muligheter for deltakelse i fritidsaktiviteter som idrett og kultur.

Fokusområde 3: Befolkningsvekst og samfunnsutvikling

Nannestad kommune skal ha en åpen dør for alle som ønsker å etablere seg i kommunen og vil legge til rette for at disse skal få realisert sine planer og ønsker og bli gode ressurser for lokalsamfunnet.

1. Utvikle og tilpasse kommunens tjenesteapparat i samsvar med endrede behov i befolkningen basert på samhandling, medvirkning og samskaping.

4. Bidra til at Oslo Lufthavn sikres mulighet til å utvide eksisterende aktivitet og legge grunnlag for nye næringer i tilknytning til flyplassområdet.

5. Legge til rette for nye næringsetableringer basert på nærheten til OSL, E-16 og gode kollektivforbindelser.

Fokusområde 4: Miljø – Energi - Natur

En miljøansvarlig samfunnsutvikling som er attraktiv for dagens og morgendagens innbyggere.

1. Legge til rette for gode miljøvalg og lavere transportbehov gjennom utvikling av gode og innholdsrike lokalmiljøer med tilgang på tjenester og arbeidsplasser, kortreist mat og kultur og nære fritidstilbud og opplevelser.

Fokusområde 5: Regional samhandling og muligheter

Nannestad skal utvide sitt mulighetsrom i Gardermoregionen og ta sin andel av veksten i Region Viken.

1. Sette Gardermoregionen «på kartet» som integrert bo- og arbeidsmarked.

Del 2 - Hva skjer'a?

Innledning

For å kunne sette mål og strategier i denne planen, har det vært nødvendig å kartlegge status for Nannestadkulturen. Gjennom planarbeidet har kulturlivet også kommet med innspill på hva som er de største utfordringene og mulighetene i årene som kommer.

Kommunen har godt etablerte institusjoner og organisasjoner både i kommunal og frivillig regi. Kulturskolen og biblioteket trekkes fram som populære tilbud som er anerkjente for kvalitet, bredde og god drift gjennom mange år. Nannestad kan også tilby et bredt spekter av aktiviteter innen det frivillige organisasjonslivet. Dugnadsånden står sterkt og er fortsatt en bærebjelke og nødvendighet for Nannestads kulturliv. Utvikling og nyskaping av tilbud trekkes også fram som kvaliteter som kjennetegner kulturlivet vårt.

Nannestad kommune har opplevd enorm befolkningsvekst de siste 20 årene, noe som byr på både muligheter og utfordringer for kulturlivet. Før kunne man si at "alle kjente alle", at "alle" visste når og hvor ting skjedde og hvem man skulle kontakte når det gjaldt kulturelle aktiviteter. Når befolkningen øker så raskt som i Nannestad, må kommunens og frivillighetens aktiviteter organiseres og formidles på nye måter. Deler av det etablerte kulturlivet kan oppfattes som ganske lukket, og det tar tid å etablere gode kanaler for informasjon og dialog som raskt inkluderer nye innbyggere, mange av dem med bakgrunn fra forskjellige kulturer.

Det finnes i dag lite informasjon om hvordan deltakelsen i kulturlivet gjenspeiler tverrsnittet av befolkningen i Nannestad, men det er grunn til å tro at en del grupper er underrepresentert og ikke benytter seg av dagens tilbud. Egnede lokaler for kulturaktiviteter er også en utfordring som følger med stor befolkningsvekst og et stadig bredere spekter av aktiviteter og behov.

Kultur i kommunens regi

Kommunene bestemmer i stor grad hvilke kulturoppgaver de skal påta seg, og det varierer mye fra kommune til kommune hvordan oppgavene prioriteres og

organiseres. Unntakene er kulturskolene og folkebibliotekene, som er lovpålagte oppgaver.

I Nannestad behandles kulturpolitiske saker av Oppvekst- og kulturutvalget. Administrasjonen har en egen kulturvirksomhet som gjennom delegeringsreglementet er gitt konkrete oppgaver på vegne av kommunen. Kulturvirksomheten er organisert som tre underenheter; kulturstaben, biblioteket og kulturskolen. Kulturvirksomheten har gjennomgått relativt store endringer den siste tiden, med nytilsetninger og flere tildelte ansvarsområder, og disse endringene forventes å fortsette de nærmeste årene.

Kulturstaben

Kulturstaben består av kultursjefen, idrettsrådgiver, kulturkonsulent, fagleder barn og unge, to medarbeidere på ungdomsklubben i 20 % stilling, og fra 2019 to utekontakter. Staben er ansvarlig for det administrative arbeidet og behandler politiske saker til Oppvekst- og kulturutvalget. Fagleder for barn og unge er sekretær for det nyopprettede ungdomsrådet, som blant annet er en viktig høringsinstans i kulturpolitiske saker. Staben administrerer også kommunale og fylkeskommunale tilskudds- og stipendordninger, deriblant Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken.

Kommunen er helt avhengig av det frivillige kulturlivet for at innbyggerne skal kunne tilbys et bredt og godt kulturtilbud, og samarbeid med lag og foreninger er et viktig ansvarsområde for staben og kulturvirksomheten ellers. De viktigste virkemidlene overfor lag og foreninger er økonomiske tilskuddsordninger, fysisk tilrettelegging, faglig bistand og samarbeid om arrangementer og tiltak. Fra 2018 signerte kommunen en samarbeidsavtale med kulturrådet som skal styrke samarbeid, involvering og dialog mellom kommune og frivillighet.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken er en statlig nasjonal satsing som skal bidra til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Alle elever – fra 1. til 10. trinn på grunnskolen, og fra 1. til 3. trinn på videregående – er innlemmet i ordningen.

Kulturadministrasjonen har ansvaret for innhold og organisering av DKS, mens skolene har ansvar for å sette innholdet i sammenheng med skolens læringsmål. Fylket leverer produksjoner direkte til skolene, men Nannestad kommune mottar også midler til å lage egne lokale produksjoner for elevene. Tilskuddsordninger er således en fin mulighet for å engasjere og synliggjøre lokale kunst- og kulturaktører. Det blir også gjennomført DKS-opplegg i samarbeid med blant andre Bygdemuseet og Historielaget, der elever får lære om Nannestads kulturarv gjennom besøk til Bygdemuseet og skolemuseet på Heimskringla.

Den kulturelle spaserstokken

Den kulturelle spaserstokken er en felles satsing fra Kulturdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Det er Kulturdepartementet som forvalter ordningen, og kommunene har anledning til å søke om midler. Ordningen har som mål å sørge for profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre. Gjennom ordningen skal det legges til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren, slik at det lokalt utvikles gode kunst- og kulturprosjekt innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk. I Nannestad er det i hovedsak biblioteket og frivilligsentralen som organiserer kulturtilbud finansiert av Den kulturelle spaserstokken.

Forebyggende ungdomsarbeid

Kulturvirksomheten ønsker å være en viktig pådriver for det forebyggende arbeidet blant barn og unge i kommunen. Hovedmålet er at alle barn og unge skal ha et fritidstilbud, også de som faller utenom de organiserte fritidsaktivitetene innen idrett og kultur.

I Nannestad kommune har kultursjefen funksjon som SLT-koordinator. Dette inngår som en del av kommunens overordnede strategi for forebyggende arbeid - Tidlig inn! SLT står for Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak. Målet med Tidlig inn!-strategien er å vri noe av kommunens ressurser fra kurative til forebyggende tiltak, slik at kommunens barn og unge skal få riktig hjelp til riktig tid, av et hjelpeapparat som samarbeider godt på tvers av etater og faggrupper. Dette har potensielt store menneskelige og økonomiske gevinster i både kortsiktig og langsiktig perspektiv. SLT-modellen skal sørge for å koordinere kunnskap og ressurser mellom politi og relevante kommunale enheter. Også næringsliv og frivillige organisasjoner hører med i dette nettverket. Når sektorene møtes regelmessig for å utveksle kunnskap og erfaringer, og bli kjent med hverandres arbeidsmåter og kulturer, blir det enklere å drive målrettet forebygging. Tidlig inn!-strategien er nærmere beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel side 29-30.

I 2019 vil det også ansettes to utekontakter underlagt kulturvirksomheten. Utekontaktene skal drive oppsøkende arbeid spesielt rettet mot ungdom i alderen 10-23 år, og vil være til stede på dag- og kveldstid, på de arenaene hvor ungdom er. Utekontaktene vil samarbeide med alle virksomhetene i kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere, som eksempelvis politiet.

Ungdomsklubben

Kommunen overtok driften av ungdomsklubben fra kirka i 2018, og har i dag tre ansatte; fagleder barn og unge (100 %) og to klubbmedarbeidere (2x 20 %). Ungdomsklubben skal være et rusfritt fritidstilbud for alle ungdommer mellom 13 og 18 år. De ansatte skal være trygge voksenpersoner og alle som besøker klubben skal føle seg velkomne, uansett bakgrunn.

Ungdomsklubbens ansatte skal i minst mulig grad styre og planlegge aktivitetene som skjer på klubben, men heller fungere som veiledere og tilretteleggere for at ungdommen skal kunne planlegge å gjennomføre aktiviteter og arrangement på egen hånd. Med et aktivt klubbstyre kan ungdommen delta, ofte for første gang, i demokratisk praksis og få følelsen av medbestemmelse. Ungdommen lærer at deres deltakelse er nødvendig for at ting skal skje.

Kulturvirksomheten vil også arrangere ferie- og fritidsaktiviteter utenom de faste åpningstidene til ungdomsklubben, som f.eks. LAN, ungdomstrim og ferieaktiviteter for barn og unge.

Ungdomsklubben holder i dag til i kjelleren på ungdomsskolen, og det jobbes med renovering av lokaler, inventar og utstyr.

Biblioteket

Folkebibliotekene har som oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet. Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt (Lov om folkebibliotek nr. 108)

Nannestad bibliotek holder til i leide lokaler midt i Nannestad sentrum, nær bussterminal og handel, og har rundt 50.000 besøkende årlig. Biblioteket i Nannestad har en lang historie - det er dokumentert at Henrik Wergeland bidro til etablering av Nannestad folkebogsamling i 1831. Bøker fra denne samlingen og to senere bibliotek ble i 1907 gitt til Nannestad kommune, som siden har drevet kontinuerlig bibliotekdrift i Nannestad.

Biblioteket er et senter for opplevelse, kunnskaps- og informasjonsinnhenting, og skal stimulere til både egenaktivitet og ettertanke. Biblioteket formidler og låner ut bøker og andre medier fra egen samling. I tillegg har folkebibliotekene i Akershus etablert et konsortium for e-bøker som et felles tilbud til hele fylket. Samlet ligger utlånet hos Nannestad bibliotek på rundt 42 000 medier årlig. Biblioteket har også et medansvar i regionalt og nasjonalt biblioteksamarbeid.

Nannestad bibliotek er en viktig arena for kunnskap, læring, opplevelser og informasjon. Det er etablert et godt samarbeid med skoler, barnehager og lokale lag og foreninger. Biblioteket bidrar i Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken og de siste årene har biblioteket utviklet seg til å bli en viktig møteplass og kulturarena. Gjennom året tilbyr biblioteket rundt 130 ulike arrangementer rettet mot alle målgrupper. Biblioteket benyttes av alle lag av befolkningen og er en felles arena hvor alle kommer med individuelle behov. I et inkluderingsperspektiv er det viktig at aktivitets- og arrangementstilbudet skal være slik at alle kan benytte seg av dem og delta. Lørdagsåpent bibliotek har styrket tilbudet, spesielt til barnefamilier.

Kulturskolen

Kulturskolen i Nannestad fyller 50 år i 2019, og er en av landets beste og mest anerkjente kulturskoler. Kulturskoletilbudet har siden 1997 vært hjemlet i Opplæringsloven § 13-6. Alle kommuner skal, alene eller i samarbeid med andre kommuner, ha et musikk- og kulturskoletilbud til barn og unge.

Nannestad kulturskole tilbyr undervisning i flere ulike kunstformer innen dans, drama, kunst, musikk og musikkteknologi. Kulturskolens lærere har god utdanning og høy faglig kompetanse, noe som er viktig for elevens utvikling. Kulturskolen tilbyr både gruppeundervisning og individuell undervisning, hovedsakelig i tilknytning til kulturkontorets nye lokaler på kommunehuset. Noe av undervisningen foregår også på barneskolene.

Nannestad kulturskole setter jevnlig opp store og små forestillinger og kunstutstillinger og bidrar i mange typer arrangementer og tilstelninger. Synliggjøring er viktig for kulturskolen, og de ønsker å være et ressurscenter for bygda og formidle glede, mening og kunnskap til kommunens innbyggere. Kulturskolen skal også være et sosialt møtested, der elevene stifter vennskap og opplever mestring og glede sammen med andre.

Kulturskolen i Nannestad har i løpet av de siste 10 årene hatt en enorm utvikling, både i kvantitet og kvalitet. Kulturskolens deltakelse på mange ulike arrangementer har bidratt til profilering og anerkjennelse lokalt og regionalt. Det er i dag fortsatt 200 elever på venteliste og opptil fire års ventetid, til tross for at man både har utvidet klassene i eksisterende tilbud og opprettet nye tilbud innen blant annet dans og musikkteknologi.

Kulturskolen arbeider nå med Norsk kulturskoleråds nye rammeplan "Mangfold og fordypning". Planen presenterer kulturskolens mål, innhold og arbeidsmåter. Den beskriver også de 3 opplæringsprogrammene Breddeprogrammet, Kjerneprogrammet og Fordypningsprogrammet. Programmene skal utvikle generelle ferdigheter innen kunst og kultur, men også legge til rette for de som ønsker å satse videre og ta videregående eller høyere utdanning innen sine disipliner.

Den frivillige kulturen

Lag og foreninger

Nannestad kommune har et bredt og mangfoldig kulturliv basert på frivillighet. Frivilligheten bidrar med betydelig verdiskaping i kommunen, og har en vesentlig rolle i forhold til folkehelse, inkludering og lokalmiljøutvikling.

Omtrent 20 aktive lag og foreninger registrert under formål Kultur på kommunens hjemmesider pr 10.1.2019. I tillegg er det fem foreninger som sorterer under friluftsliv utenom Norges Idrettsforbund og ca. ti som driver humanistisk arbeid som også kan defineres som kultur. Noen flere foreninger er registrert i Brønnøysundregisteret, og vi vet også at det er lokallag av flere foreninger som ikke er registrert verken på kommunens hjemmesider eller i Brreg. Det er derfor grunn til å tro at ca. 45 lag og foreninger er aktive på kulturområdet i Nannestad kommune.

Det er også problematisk å anslå medlemstall innen kultur/friluftsliv/humanitære organisasjoner. Medlemstallene oppgitt på kommunens hjemmeside er ikke alltid oppdatert, ikke alle lag og foreninger er registrert, og mange lokallag har ikke medlemstall for Nannestad alene, men for f.eks. Øvre Romerike eller flere kommuner samlet. Men anslagsvis har kulturorganisasjonene minst 1000 medlemmer i Nannestad, og friluftsliv og humanitært arbeid organiserer minst 1500. I tillegg kommer selvfølgelig alle kulturbrukerne - de som besøker konserter, utstillinger og møter uten selv å være medlem i et lag eller en forening - så det er rimelig å anta at kulturlivet i Nannestad engasjerer en rimelig stor andel av befolkningen.

Kulturlivet i Nannestad er preget av god bredde og lange tradisjoner. Musikktilbudet inkluderer alt fra dans- og spelemannslag, flere kor og korps til rock og jazz i flere sjangre. Kunst og håndverk er representert med flere organisasjoner, og her finnes også uorganiserte tilbud. Det er også blant annet teatergrupper, historielag, frimerkeklubb, hagelag og dansetilbud i kommunen, i tillegg til et bredt tilbud innen friluftsliv og humanitært arbeid.

En betydelig andel av foreningene i kommunen har eksistert i godt over 20 år, med stabile eller økende medlemstall og solid økonomi. Det betyr at vi har mange seriøse kulturaktører som er godt drevet av dyktige frivillige.

Nannestadfestivalen

Den frivillige organisasjonen som sannsynligvis engasjerer flest Nannestadsokninger i løpet av året, er Nannestadfestivalen, som arrangeres i begynnelsen av juni hvert år. Festivalen trekker rundt 10 000 besøkende, og er et viktig vindu til Nannestadkulturen, både gjennom sceneprogrammet og standområdet. Festivalen er organisert som en medlemsforening, der alle frivillige lag og foreninger i Nannestad kan være medlemmer.

Nannestad kulturråd

Nannestad kulturråd er et interesse-, samordnings- og samhandlingsorgan for kulturlivet i Nannestad, stiftet i 2012. Kulturrådet har som medlemmer alle lag, foreninger og løse organiserte aktører som har som hovedmål å utøve kulturaktiviteter. Unntatt er kommunale, kommersielle og politiske aktører samt livssyns- og interesseorganisasjoner og aktører som sorterer under Nannestad Idrettsråd eller andre råd.

Nannestad kulturråd og Nannestad kommune undertegnet i 2018 en formell samarbeidsavtale som har som formål "Å sikre et tett, aktivt og robust samarbeid mellom Nannestad kommune og Nannestad kulturråd, og medvirke til å skape et levende lokalsamfunn der innbyggerne finner trivsel, tilhørighet, mening og trygghet." Avtalen innebærer blant annet at Kulturrådet er hørings- og samarbeidspartner for kommunen i saker som angår kulturlivet, og det er også en del faste møtepunkter i løpet av året.

Kulturrådet bidrar med informasjon om kulturlivets behov og ønsker til administrasjon og politikere, og formidler også informasjon tilbake til kulturen. De arrangerer dialogmøter, politiske debatter og andre møteplasser for Nannestadkulturen.

"Uorganisert" kultur

Nannestad kommune har også et bredt kulturliv som ikke er formelt organisert gjennom noen lag/forening. Vi har naturligvis ingen komplett oversikt over dette, men et eksempel er Bjørsokt'n julemart'n, som organiseres av privatpersoner. Det er også flere strikkekafeer og møtesteder for håndarbeidsinteresserte, som Strikkemauro og strikkekafeen på Linda Sin Café på Nannestad torg. En rekke av bandene som øver på Holter kulturhus har tilknytning til Nannestad, og det er også en hel del andre aktive band, enkeltmusikere og musikkgrupper fra forskjellige sjangre som har tilhold i eller medlemmer fra kommunen.

Andre kulturaktører

Nannestad bygdemuseum

Museets visjon: *Museet midt i sentrum, midt i kulturlandskapet, midt i ravinene.*

8. mai 2007 åpnet Nannestad bygdemuseum dørene, takket være en generøs pengegave fra Tore G. Solheim. Hans ønske var at «de yngre skal få kjennskap til historien i bygda si», og han donerte store deler av sine egne samlinger til museet.

Museet ligger sentralt til i Nannestad sentrum omgitt av kulturlandskap, raviner og arkeologisk vernede områder. Bygningen eies og vedlikeholdes av kommunen og stilles til disposisjon for et valgt styre bestående av representanter fra kommunen og Historielaget.

Et museum består vanligvis av et lokale hvor det stilles ut historiske gjenstander, og dette er kjernen også i dette museet, men i moderne museer legges det også vekt på museet som formidlingsarena og møteplass og på interaksjon med besøkende og med museets omgivelser.

Kulturarv kan sies å være hele den historiske plattformen som samfunnet vårt står på. Begrepet er en samlebetegnelse for materiell og immateriell kultur. Eksempler på kulturarv kan være nye og gamle kulturminner, mat, musikk, kunst, litteratur, dans og håndverk. Språk, tradisjoner og bruksgjenstander er også en del av kulturarven. Kulturarv er altså et mangfoldig begrep, og hver enkelt innbygger kan ha forskjellig oppfatning av hva som definerer et steds kulturarv. Mange vil kanskje trekke fram bygdas stolte skihistorie, det godt bevarte ravine- og kulturlandskapet, utbyggingen av OSL og slaget på Laache som eksempler på viktige elementer for vår "kulturelle plattform". Museet skal formidle Nannestads historie, vise Nannestads identitet og spesielle kulturarv og framstå som en synlig og engasjerende møteplass for et bredest mulig publikum. Nannestad kommune har i budsjettet for 2019 avsatt midler til å styrke Bygdemuseet med en 20 % stilling til museumsarbeid.

Frivilligsentralen

Nannestad Frivilligsentral er en av mange frivilligsentraler i Norge. Ingen frivilligsentraler er like, alle skal tilpasse seg det lokale behovet i den kommunen eller det området de arbeider i. Nannestad Frivilligsentral retter aktiviteten sin hovedsakelig mot aldersgruppen 60+, men alle er likevel velkomne til å be om hjelp og til å delta på aktiviteter og arrangementer.

Frivilligsentralens visjon er "Møte mellom mennesker". Målet er å fremme aktivitet og å skape gode møteplasser med godt miljø, slik at folk trives og ønsker å bo i Nannestad. Frivilligsentralen skal være en møteplass hvor det alltid er noen å snakke med.

Frivilligsentralen arrangerer minst ett aktivitetstilbud alle hverdager, og en lørdag i måneden er det Åpen kafé. I tillegg har sentralen tur- og besøksvenner. Aktivitetene er spredt på Nannestad bibliotek, sykehjemmet og Bo- og service-senteret. Kjernen i Nannestad Frivilligsentral er alle de frivillige som på forskjellige måter stiller opp for sine medmennesker i nærmiljøet.

Nannestad sentrum er i sterk vekst, og mange eldre velger å flytte til leilighet her. Det er derfor ideelt at Sentralens kontor i dag er plassert midt i sentrum.

Aktivitetene, hjelpetiltakene og møteplassene Frivilligsentralen arrangerer, kan bidra til at eldre holder seg fysisk og psykisk friske lengst mulig, og bidrar samtidig til å skape et godt miljø for alle i Nannestad sentrum.

Kirkene

Det er fire kirker og menigheter i kommunen; Nannestad, Bjørke, Holter og Stensgård. Kirken er en viktig kultur- og tradisjonsbærer i kommunen. I kirken drives det utstrakt kulturvirksomhet, med særlig vekt på musikk. Musikkaktivitetene består av samarbeid med flere kor, konserter med profesjonelle og amatører og et godt samarbeid med Nannestad kulturskole. Kunstutstillinger arrangeres også i kirkene.

Kirken er også arena for aktiviteter rettet mot barn og unge gjennom tros- opplæringstiltak som bl.a. babysang, barneklubb, Btwrens, familiemiddag og konfirmantundervisning. Etter konfirmantalder arrangeres aktivitetkvelder gjennom KRIK – Kristen idrettskontakt. Det arrangeres også årlig pilgrimsvandring i regi av menighetene. I den nye Kjerkestua i Holter arrangeres hyppige temakvelder med foredragsholdere og musikkinnslag.

Profesjonell kultur

Vi vet lite om hvor mange som har kultur som næring i Nannestad. Vi vet at de fleste lærerne ved Kulturskolen er profesjonelle på sitt felt, og vi kjenner til både fagbokforfattere og musikere som driver som selvstendige næringsdrivende. Kommunen har én registrert husflidshåndverker, samt flere utøvere som har kunst og håndverk som tilleggsnæring. I tillegg har vi flere aktører som driver i krysningspunktet kultur og reiseliv. Det er grunn til å tro at det er mange som har kultur som (tilleggs)næring i kommunen, og en kartlegging av dette vil inngå i handlingsplanen.

Del 3 - Kultur i Nannestad - hva kan det bli?

Overordnede mål

A. Nannestad skal være kjent for god og tilgjengelig lokalkultur med bredde, høy kvalitet og stor aktivitet.

B. Nannestad kommune skal sørge for at kulturlivet har forutsigbare økonomiske og organisatoriske rammer som legger til rette for et bredt spekter av aktiviteter og kulturtilbud.

I kommuneplanens samfunnsdel står det:

“Samskaping er en måte å arbeide med samfunnsutvikling på, der innbyggerne og kommunen skaper det gode lokalsamfunnet sammen. Det vektlegges at alle mennesker er en ressurs og har ressurser som kan brukes i utviklingen av lokalsamfunnet. Kreativ, systematisk og likeverdig samskaping mellom aktører med ulik kompetanse og rolle som utfyller hverandre, kan være et godt virkemiddel for sosial innovasjon i Nannestad kommune. Samskaping handler om likeverd, tillit og at man ser ressursene hos hverandre. For å nå bredden av innbyggerne og balansere sammensetningen av ressurser er det viktig med tilrettelegging for gode arenaer. Gode arenaer som gir tillit og åpner for god dialog kan skape et fruktbart samspill. Gjennom gode møtearenaer kan innbyggerne og kommunen sammen skape, sette i gang og implementere nye felles løsninger.”

Disse holdningene og kvalitetene er allerede grunnleggende for store deler av kulturlivet. Nannestadkulturen kan dermed være en krumtapp i arbeidet med å forme et Nannestad i rask endring og å oppfylle kommunens visjon om å være Romerikes beste bokommune.

Vi har valgt tre målområder i kulturplanen:

1. Kultur til alle. Målområdet fokuserer på økt kulturdeltagelse og de positive effektene dette kan ha for den enkelte.
2. Hver gang vi møtes. Her er det forklart bakgrunn for og satt mål for bygdas kulturelle møteplasser, dialog og synlighet.
3. Her skal vi trives og her skal vi bo. Til sist tar vi for oss de positive effektene kulturen har for lokalsamfunnet som helhet, med tanke på identitetsbygging, stedsutvikling og kulturell næring.

Målområde 1 - Kultur til alle

Mål

1. *Hindre kulturelt utenforskap og sikre bredest mulig deltakelse i kulturlivet*
2. *Synliggjøre betydningen kultur har for folkehelse, integrering og deltakelse*
3. *Involvere barn og unge i utvikling, planlegging og beslutninger*

Alle har godt av kultur. Kultur gjør oss friskere, lykkeligere og sterkere, hindrer utenforskap og visker ut forskjeller. Det er derfor naturlig at Nannestad kommune velger å bruke ressurser på å gjøre kultur tilgjengelig for så mange som mulig. Hvis vi skal nå visjonen om å bli Romerikes beste bokommune, er et bredt, tilgjengelig og inkluderende kulturliv en forutsetning.

Vi vet lite om hvor stor andel av kommunens innbyggere som er aktive kulturbrukere. Inntrykket er at det er mange gjengangere, og at det dermed er en relativt stor andel som ikke bruker kulturtilbudet i kommunen i det hele tatt. Det er også mulig at en del nytilflyttede fortsetter å benytte kulturtilbudet i sin forrige bostedskommune, siden avstandene på Romerike ikke er så store og mange har flyttet relativt kort.

Folkehelse

Tradisjonelt har god helse blitt forstått som fravær av sykdom, men i senere tid er det blitt mer vanlig å se god helse som en ressurs, eller velbefinnende, som kan gi mennesker styrke til å mestre hverdagen. En helseundersøkelse i Trøndelag (HUNT) viste at alle som konsumerer kultur i en eller annen form opplever bedre helse, er mer tilfreds med livet sitt og har mindre forekomster av angst og depresjon, sammenlignet med folk som ikke er så opptatt av kultur. Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg viser til flere forskningsrapporter som konkluderer med kulturens positive effekt på helse og trivsel. Eksempelvis viser en rapport at musikk kan gi økt mestring og en sterkere følelse av tilhørighet, og som videre kan forebygge vold og aggresjon hos barn og unge.

Folkehelsearbeid er samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme folkehelsen. Det innebærer å svekke forhold som medfører helserisiko, og styrke forhold som bedrer helsen. Samhandlingsreformen "- Rett behandling - på rett sted - til rett tid" (St.meld. nr 47, 2008-2009), gir kulturarbeidet status som en viktig del av folkehelsearbeidet.

Samtidig er det viktig å ha for øye at kultur i seg selv har stor egenverdi og fortjener å bli prioritert i kraft av dette. På samme måte som vi ikke bør bygge nytt Kulturtun for å hindre økende alkoholkonsum blant den voksne befolkningen, bør vi heller ikke bygge ny ungdomsklubb med den hensikt å hindre uønsket atferd blant ungdom. Det viktigste forebyggende aspektet ved Nannestads kulturliv er at barn, unge og voksne opplever seg selv som ressurspersoner og at de aktivt skaper sin egen fritid - noe som alltid skal være et grunnleggende premiss for kommunens kulturpolitikk.

Barn og unge i Nannestad

Ungdata er lokale ungdomsundersøkelser som tilbys gratis til kommuner over hele landet og gir innblikk i hvordan det er å være ung i Norge og Nannestad.

Undersøkelsen gir også et godt kunnskapsgrunnlag for barne- og ungdomsarbeidet i kommunen. Undersøkelsen fra 2016 viser at ungdommen i Nannestad på mange områder er lik ungdom i resten av landet, de trives på skolen, har gode venner og opplever lokalmiljøet som trygt.

Likevel viser tallene at kommunen har utfordringer og forbedringspotensial på en del områder. Ungdommen oppgir blant annet at de er markant mindre fornøyd med kulturtilbudet i kommunen enn i landet ellers. Nær 70 % av ungdommene oppgir at de er fornøyd med tilbudet av idrettsanlegg, mens bare 41 % er fornøyd med kulturtilbudet. Nannestad scorer også relativt dårlig når det kommer til møteplasser for ungdom og deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. Dette kan muligens ses i sammenheng med at ungdommen oppgir å tilbringe mindre tid sammen med venner, men mer tid på å være sosiale over nettet enn ungdom ellers i landet.

Ungdomsrådet oppgir at dårlig infrastruktur og kollektivtransport mellom tettstedene utgjør den største barrieren for ungdommens deltakelse i Nannestads kulturliv. Ungdommen etterspør også mer og bedre tilpasset informasjon om kommunens kultur- og tjenestetilbud til barn og ungdom. Av handlingsplanen framgår det at kommunen skal opprette en ny nettside for ungdom, som samler relevant informasjon på ett nettsted. Det bør her også vurderes om og hvordan man kan bruke sosiale medier for å nå ut til flere.

Ung data-undersøkelsen viser også at 25 % av ungdommene oppgir å ha vært «ganske mye» eller «veldig plaget» av ensomhet. Folkehelsemeldingen (2015) peker på at psykiske lidelser er en av de store folkehelseutfordringene i vår tid. Som nevnt i foregående kapittel er de forebyggende og helsefremmende effektene av å delta i kultur- og fritidsaktiviteter godt dokumentert. Barn og unges interesser, ønsker og behov for kultur- og fritidstilbud er under stadig endring, og et sentralt mål må være at kommunens tilbud skal være dynamiske og tilpasse seg befolkningens interesser.

Kommunens kulturtilbud overfor barn og unge skal bygge opp under den bredt forankrede Fritidserklæringen (Kulturdepartementet). Denne sier: 1. At alle barn og ungdom skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og til å delta i lek som passer for barnets alder. Gjennom lek og aktivitet blir barn og ungdom inkludert i fellesskap og opplever tilhørighet og mestring. 2. At barn og ungdom skal involveres i og ha innflytelse over sin lek og fritidsaktivitetene de skal delta i.

Inkludering og mangfold

Det kulturelle mangfoldet omfatter alle uttrykk og all kompetanse og kulturarv som finnes hos enkeltmennesket og i ulike fellesskap i samfunnet. Kulturelt mangfold handler om å fremme et mangfold av ideer, tanker og holdninger, om estetisk mangfold, og om å fremme deltakelse på tvers av sosial og kulturell bakgrunn. Deltakelse i og opplevelse av kultur er også forskjells-utviskende og binder folk sammen i fellesskap. Felles opplevelser gir tilhørighet og skaper trivsel på tvers av generasjoner og kulturer.

Det er nasjonalt påvist store forskjeller i befolkningens deltakelse i kulturaktiviteter, noe som kan skyldes både geografi, infrastruktur, økonomi, åpenhet, tilgjengelighet og manglende tilbud. Det finnes lite statistikk som viser kulturbruken blant Nannestads innbyggere, men det er liten grunn til å tro at situasjonen er bedre i Nannestad enn andre steder. Kommunen har hatt, og vil i årene framover fortsatt ha, stor befolkningsvekst med tilførsel av mennesker med ulik kulturell bakgrunn.

Innvandrere til Norge og Nannestad har med seg et språk som er universelt; kunst og kultur. Aktiviteter knyttet til dette språket kan bidra til at integreringsprosessen går lettere, at de får anledning til å være seg selv, etablere nettverk og gode relasjoner.

Kultur er også et sentralt virkemiddel for å forhindre utenforskap. Måltrettet innsats med tidlig inkludering av utsatte grupper og nytilflyttede er en forutsetning for å oppnå dette. Forskjellige publikumsgrupper kan ha ulike ønsker og tilbudene må være relevante for målgruppene. Kommunens demografiske sammensetning bør derfor ligge til grunn i utviklingen av kommunens kulturtilbud.

Innbyggerundersøkelser vil kunne gi oss et innblikk i befolkningens kulturbruk, barrierer for deltakelse og en oversikt på hvilke tilbud som mangler og hvilke aktiviteter de ønsker.

Målområde 2 - Hver gang vi møtes

Mål

1. *Gode lokaler for alle kulturaktører i Nannestad*
2. *Gode fora og møteplasser som sikrer dialog, samarbeid og nytenkning for alle deler av kulturlivet*
3. *Et synlig kulturtilbud, lett tilgjengelig for både nye og eksisterende innbyggere*

På mange måter kan man si at kultur dypest sett handler om kommunikasjon. Kulturutøveren har et ønske om å formidle, publikum har et ønske om å bli fortalt. I tillegg snakker vi sammen om kultur, og denne dialogen skaper fellesskap og styrker demokratiet gjennom og "trene" oss i å analysere og diskutere.

Begrepet ytringskultur innbefatter både utøvere og publikum, og arenaer for både kulturproduksjon og fremvisning er dermed like viktige. For at kulturen skal nå alle, er det også avgjørende at folk vet hvor de skal finne den, og at de har steder å møtes for å utøve kultur.

De ulike kulturaktørene i bygda, både kommunale og frivillige, tjener også på å møte hverandre. Bedre muligheter for samarbeid og kjennskap til hverandres aktiviteter vil utvilsomt føre til et bedre, bredere og spenstigere kulturtilbud i kommunen. Samtidig kan et tettere samarbeid gjøre det enklere for kommunen og frivilligheten å enes om prioriteringer og strategier.

Et sted å være

Å ha tilgang til egnede lokaler er den viktigste enkeltfaktoren for å sikre et levende kulturliv i hele kommunen. Kultur trenger gode arenaer for å fungere, både til møter, kurs, prøver, øving og fremføring. Det skal være enkelt å finne seg et egnet lokale, og det skal være enkelt å finne fram til kulturen i lokalene.

Egnede lokaler for kulturaktiviteter har vært en stor utfordring i mange år. Kulturvirksomheten og Kulturskolen fikk i 2017 nye kontor- og øvingslokaler i tilknytning til kommunehuset, men det er fortsatt mangel på gode øvingsrom for korps, kor og band. "Nannestadkulturens storstue" i kommunehuset er på mange områder utdatert, og arbeidet med oppgradering her vil være viktig for kulturlivet.

I kommunen er det mange mindre og mellomstore møte-, øvings- og produksjonslokaler spredt utover bygda, både kommunale og private. De gamle kulturbyggene som ble vedtatt solgt i 2018, huset flere lag og foreninger med behov for nye lokaler. Kommunestyret vedtok derfor at inntektene fra salget skulle gå til finansiering av nytt Kulturtun. I tillegg skal kommunen renovere Storsalen og kulturfasilitetene på kommunehuset, bygge svømmehall og mulig aktivitetshus som skal huse kommunale tjenestetilbud som legekantor, NAV og fysioterapi. Mye av den lydløse kulturens behov vil forhåpentligvis dekkes ved etableringen av det nye kulturtunet og de andre planlagte nybyggene i sentrum.

I den videre prosessen med bygging av disse anleggene er det viktig at planprosessen forankres bredt og at man involverer brukere og fagpersoner til å utforme innhold og formål med lokalene.

Akustiske kartlegginger gjennomført av Norsk musikkråd viser at opp mot 85 % av de lokalene det lokale musikklivet bruker til øving og konsert ikke er egnet til den bruk de faktisk har. Det er liten grunn til å tro at det er bedre stilt for de andre kulturaktivitetene, eller at forholdene er bedre i Nannestad enn i landet ellers. Kommunen bør snarest mulig, i samarbeid med lag og foreninger, kartlegge dagens lokaler, hvordan disse tilfredsstillere behovene til brukerne, eventuell ledig kapasitet og muligheter for sambruk. Her er det viktig at man også ser på mulighetene for sambruk av lokaler og anlegg som i dag primært brukes til idrett og skole. I denne forbindelse er det også viktig at kommunen har en rettferdig drifts- og utleiemodell for idretts- og kulturlokaler i hele kommunen.

Samhandling

God informasjonsflyt, markedsføring og tilgjengelighet ble på dialogmøte trukket fram som utfordringer for kulturlivet i Nannestad. Den store og spredte befolkningsveksten gjør det utfordrende å nå ut til alle, og dagens mange og separate informasjonskanaler gir hver sine fragmenter av det totale tilbudet. Dette gjør det vanskelig for innbyggerne å få totaloversikt, og da spesielt for innflyttere.

Det nye Kulturprogrammet, som har forsøkt å samle kommunale og frivillige arrangementer og aktiviteter i ett hefte, sendes til alle husstander i kommunen og har høstet positive tilbakemeldinger. Samtidig etterspør flere en lignende digital informasjonskanal, der alle har anledning til å dele informasjon om aktiviteter og arrangement. Samtidig er det viktig å huske at det vil være behov for spesielle informasjonskanaler til enkelte målgrupper, da kanskje spesielt for eldre og ungdom.

Gode møteplasser for samhandling mellom kommunale og frivillige kulturaktører er også avgjørende for utviklingen av kulturlivet. Den ferske samarbeidsavtalen mellom kommunen og kulturrådet er eksempel på et tiltak som kommer mange til gode, blant annet gjennom at frivilligheten får et "talerør" inn i politiske prosesser, og at kommunen dermed har bedre grunnlag for å tilrettelegge kulturtilbudene slik at de tilfredsstillere faktiske behov og ønsker.

Under dialogmøtet for temaplanen ble det uttrykt bekymring for rekrutteringen til frivillig arbeid og verv i styre og stell. Her kan også felles møteplasser forhåpentligvis kunne forebygge noe av frafallet fra lag og foreninger. Mange organisasjoner opplever de samme utfordringene, og ofte kan mye løses ved at man møtes og henter inspirasjon andre som opplever og kanskje har løst lignende utfordringer.

Mange kvier seg nok også for å ta på seg ulike frivillige verv "i frykt" for krevende organisasjonsarbeid, eller fordi man ikke har kjennskap til hvilke arbeidsoppgaver ulike verv innebærer. I handlingsplanen er derfor tilrettelegging av kurs og kompetanseheving, blant annet innen frivillighet og organisasjonsarbeid, være et prioritert tiltak. Forhåpentligvis kan dette bidra til å lette på det administrative arbeidet i organisasjonene, slik at de frivillige kan bruke mindre tid på administrativt arbeid, og mer tid på å skape kultur.

Målområde 3 - Her skal vi trives og her skal vi bo

Mål

- 1. Kulturhensyn skal være en naturlig del av all planlegging og utvikling i Nannestad.*
- 2. Kulturnæring og faglig sterke og/eller regionalt interessante kulturprosjekter skal vies ekstra oppmerksomhet.*
- 3. Nannestads kulturarv og kulturminner skal brukes og formidles aktivt.*

De to første målområdene har handlet om å gjøre kultur tilgjengelig for alle og om de positive effektene kulturdeltakelse har for den enkelte. Kultur er imidlertid også viktig for å bygge gode lokalsamfunn på et mer overordnet plan.

Kultur knytter oss sammen som lokalsamfunn, gir oss tilhørighet, identitet og stolthet over bygda. For å bli Romerikes beste bokommune, må vi vise at vi kan dekke alle livets behov, i alle livets faser. Å tilby et godt og aktivt kulturliv er viktig både for å gjøre Nannestad til en attraktiv bokommune og for å bygge en positiv identitet for bygda. Kulturnæring kan også spille en vesentlig rolle i utviklingen av lokalsamfunnet og stedsidentiteten, både gjennom sysselsetting, økt attraktivitet og ved å skape oppmerksomhet rundt Nannestad.

Kultur og identitet

Vi kan snakke om kultur og identitet på flere områder. Stedsidentitet brukes ofte om et steds fysiske kjennetegn og særtrekk. Stedstilhørighet handler om menneskers forhold og tilknytning til et sted, og er tett forbundet med stedsfølelse, som kan forklares som et steds atmosfære eller opplevelsen av et sted.

Stedstilhørighet skapes av erfaringer og minner som er forankret i de steds-spesifikke kvalitetene. Når vi trives i våre omgivelser eller deler gode kultur-opplevelser, blir kultur et bindeledd, noe som knytter oss sammen. Når tilreisende bemerker hvor trivelig eller pent det er her, og når lokale krefter gjør suksess, føler vi stolthet. Vi etablerer et "vi her" - sånn er vi, sånn har vi det her i Nannestad.

Når man først flytter til et sted, har man gjerne bare en instrumentell relasjon til stedet - det er et sted å bo, arbeide, handle, gå på skole osv. Over tid bygger man også en emosjonell relasjon - dette er stedet man hører til. En slik emosjonell relasjon gir større lojalitet og større engasjement og gjør det mindre sannsynlig at folk velger å flytte videre. Kulturdeltagelse er en effektiv måte å raskt bygge slike emosjonelle relasjoner på.

Historie og kulturarv er en viktig del av Nannestads stedsidentitet. Kjennskap til historien bygger stedstilhørighet, skaper forståelse av at egne tradisjoner representerer noe verdifullt og gir også premisser for hvordan samfunnet skal utvikle seg videre.

Nannestad har et relativt godt bevart kulturlandskap, til tross for stor befolkningsvekst og utbygging i tilliggende områder. Dette er nærmere beskrevet i

kommunens første kulturminneplan, vedtatt i 2016, sammen med beskrivelser av konkrete kulturminner. Kulturminneplanen kan og bør være et viktig verktøy i tilrettelegging og formidling av kommunens kulturarv.

Kulturarv og historie gir også premisser for hvordan samfunnet skal utvikle seg videre. Med den enorme befolkningsveksten og raske utviklingen i kommunen, kan det bli mer utfordrende, men samtidig enda viktigere, å prioritere vern og formidling av kulturarven vår. I handlingsplanen er det et prioritert tiltak at kulturarv og kulturminner skal brukes aktivt i profilering av kommunen og i markedsføring av attraksjoner og arrangementer i regi av kommunen. Et godt samarbeid med Bygdemuseet og Historielaget er en viktig forutsetning i forhold til vern og formidling av kulturarven.

Kultur og attraktivitet

Torill Nyseth, professor ved Norges Arktiske Universitet, sier at stadig flere velger å flytte til et sted fordi det passer med deres egen identitet og livsstil og gir muligheter til å dyrke egne interesser. En potensiell emosjonell relasjon til et sted har dermed blitt et motiv for å velge å flytte dit.

For Nannestad betyr det at kommunen ikke bare må være en effektiv tjenesteleverandør, men kunne tilby "noe ekstra". Gode kommunale tjenester og infrastruktur er tilgjengelig mange steder, men det som gjør Nannestad til Nannestad er unikt for oss. Et godt kulturtilbud eller en aktiv kulturnæring kan være slike unike egenskaper, på samme måte som nærheten til OSL og løypenettet i Romerikssåsen.

En rapport om kultur og attraktive bosteder fra Telemarkforskning (Vareide, 2017) viser at kommuner med gode kulturtilbud er mer attraktive å bo i for personer med høyere utdanning. Å satse på kultur vil altså kunne stimulere til et høyere utdanningsnivå i befolkningen, som videre bidrar til verdiskaping og bedre levekår i kommunen.

Kulturelle fyrtårn vil også være med på å øke kommunens attraktivitet overfor både innflyttere og næringsliv. Vi har i dag ingen måte å identifisere slike aktiviteter med høy faglig aktivitet, så kartlegging og mulig etablering av en formell fyrtårnsordning er en del av handlingsplanen.

Lokal stedsutvikling

Kultur bør være en viktig driver i lokal stedsutvikling. Offentlige rom som er gjennomtenkte og har god estetikk og tilgjengelig kunst er viktig for å skape trivsel og gode boforhold for kommunens innbyggere. Gode offentlige møterom, lekeplasser og arenaer for kulturelle aktiviteter som samler folk gjør det lettere for folk å få dekket sine sosiale behov.

Kunst i offentlige rom, både utendørs og i kommunale bygg, tilgjengeliggjør kunst for et stort publikum. Kunsten gir nye perspektiver både på omgivelsene og andre mennesker. Kunsten kan samtidig være interaktiv, eksempelvis i form av skulpturer som kan benyttes som lekestativ.

Sosiale og kulturelle elementer blir ofte glemt i moderne planlegging og utbygging, men det er viktig at kommunen synliggjør viktigheten av dette og stiller krav om at disse elementene inkluderes også i ikke-kommunale utbyggingsprosjekter. Ikke

bare bør Kulturminneplan og lokal historie brukes aktivt, det bør også være krav om å legge til rette for "kortreist kultur" i lokalmiljøene.

Kulturell og kreativ næring

I betegnelsen kulturell og kreativ næring inngår visuell kunst, utøvende kunst, musikk, litteratur, film, dataspill, TV og radio, trykte medier, arkitektur, design, reklame og kulturarv. Næringen hadde i 2014 83 000 sysselsatte i Norge og en samlet verdiskaping på 47 mrd. kroner (Kulturutredningen 2014). Kunst og kultur bidrar også med verdiskaping gjennom salg av varer og tjenester, som utgangspunkt for næring som reiseliv, og som element i lokal og regional utvikling.

Både Kulturdepartementet og Akershus fylkeskommune vektlegger å utvikle det kommersielle potensialet i kultur som næring (Regjeringen.no; Kulturplan for Akershus fylkeskommune). Nannestad kommune har som en av sine målsettinger å fremme Gardermoregionen som integrert bo- og arbeidsmarked, og flere arbeidsplasser innen kulturell og kreativ næring er derfor også i kommunens interesse (jf. Kommuneplanens samfunnsdel).

Vi vet som tidligere nevnt lite om hvor stor den kulturelle og kreative næringen i Nannestad er. Det er grunn til å tro at det er et betydelig potensial i næringen, ikke minst med tanke på nærheten til OSL. Svært mange både kulturaktører og potensielle kulturbrukere er innom OSL i løpet av et år, og Nannestad har så langt gjort lite for å utnytte dette potensialet. Ifølge Innovasjon Norge kan ca. 40 % av turistene som besøker Østlandet defineres som "kulturturister". Disse oppgir blant annet opplevelse av kulturarv, lokal mat og tradisjoner som viktig for valg av feriemål. Kringler Gjestegård er et godt eksempel på hvordan kulturarv, lokal mat og natur i kombinasjon med nærhet til OSL kan skape gode reiselivsprodukt. Bedriften ble av Innovasjon Norge kåret til en av topp tre innovasjonsbedrifter innen landbruket for 2018. Det er stor grunn til å tro at Nannestad har et stort uutnyttet potensial for utvikling av reiselivsnæring som baserer seg på disse verdiene. Nannestad sentrum er også mer tilgjengelig med kollektivtransport enn mange andre tettsteder i samme avstand til Oslo. Det vil også være naturlig å se på mulighetene for et tettere samarbeid med de andre kommunene i nærheten av OSL på dette området.

Når det gjelder mulighetene til å leve av kultur i Nannestad, er de sannsynligvis verken bedre eller dårligere enn i andre kommuner litt utenfor storbyene. Nannestad mangler imidlertid lokaler som kan brukes til kreative næringsfellesskap, på samme måte som det mangler lokaler for mindre aktører i andre næringer. Kommunen kan imidlertid bidra med å organisere møteplasser som bidrar til økt fellesskap i næringen, f.eks. gjennom samarbeid med Kulturrådet og det øvrige næringslivet i Nannestad.

Både Nannestad kommune og næringslivet i Nannestad kan også i større grad enn nå bruke kulturaktører som ambassadører og samarbeidspartnere. Den planlagte kartleggingen av kulturnæringen i Nannestad vil forhåpentligvis bidra til å gjøre det enklere for næringsliv og kommune å finne frem til aktuelle samarbeidspartnere i kulturen.

Del 4 - Handlingsplan

Overordnede mål

A. Nannestad skal være kjent for god og tilgjengelig lokalkultur med bredde, høy kvalitet og stor aktivitet.

B. Nannestad kommune skal sørge for at kulturlivet har forutsigbare økonomiske og organisatoriske rammer som legger til rette for et bredt spekter av aktiviteter og kulturtilbud.

Målområde 1 - Kultur til alle

1. Hindre kulturelt utenforskap og sikre bredest mulig deltakelse i kulturlivet.
2. Synliggjøre betydningen kultur har for folkehelse, integrering og deltakelse.
3. Involvere barn og unge i utvikling, planlegging og beslutninger.

	Tiltak	Når	Hvem
1	Utrede mulighetene for å gjennomføre en innbyggerundersøkelse som kartlegger deltakelse og opplevelse av kultur i Nannestads befolkning, samt ønsker og innspill til utvikling av kulturtilbudene	2020	Kulturvirksomheten
2	Opprette en ny nettside med informasjon om tjenester og aktivitetstilbud for barn og unge i kommunen	2019	Partnerskap for folkehelse, Kulturvirksomheten, frivillige lag foreninger
3	Inkludere ungdomsrådet i planlegging av kommunens ungdoms- og kulturtilbud, arrangementer og kulturarenaer	Kontinuerlig	Kulturvirksomheten
4	Arrangere mangfoldskonsert(er) i regi av kulturskolen for å synliggjøre bredden av kulturer i representert i Nannestads befolkning	2020	Kulturvirksomheten - Kulturskolen
5	Det gjennomføres faste forum for enheter og organisasjoner som jobber med barn og unge. Her vil det være aktuelt å invitere både kommunale og frivillige organisasjoner innen idrett, kultur og friluftsliv.	2020	Alle som jobber med barn og unge i kommunen, inklusivt lag og foreninger
6	Kulturnatt på Øvre Romerike. Alle kulturaktører inviteres til et felles kulturarrangement høsten 2019.	Oppstart 2019	Alle kulturaktører på Øvre Romerike

Målområde 2 - Hver gang vi møtes

1. Gode lokaler for alle kulturaktører i Nannestad.

2. Gode fora og møteplasser som sikrer dialog, samarbeid og nytenkning for alle deler av kulturlivet.
3. Et synlig kulturtilbud, lett tilgjengelig for både nye og eksisterende innbyggere.

	Tiltak	Når	Hvem
7	Gjennomføre en grundig kartlegging av kulturarenaer i Nannestad, samt hva som mangler og bør prioriteres i bygge- og renoveringsprosjekt i årene som kommer.	2019	Kulturvirksomheten, Kulturrådet
8	På bakgrunn av foregående tiltak tilgjengeliggjøre god informasjon om lokaler, booking og leiepriser på kommunens hjemmeside.	2019-2020	Kulturvirksomheten
9	Utvikle en felles kommunikasjonsstrategi for kommunale og frivillige aktivitetstilbud. Denne kan omfatte eksempelvis: <ul style="list-style-type: none"> • Kulturprogrammet • Felles digital plattform for deling av kulturaktiviteter og arrangement • Velkommen til Nannestad-brosjyre • Flere informasjonsskjermer rundt om i kommunen 	Kontinuerlig	
10	Arrangere kurs og kompetansehevende tiltak for frivillige lag og foreninger innen viktige tema som organisasjonsarbeid, økonomi, søknadsskriving etc.	Kontinuerlig	Kulturrådet, Kulturvirksomheten
11	Følge opp og videreutvikle samarbeid og intensjon i samarbeidsavtalen mellom kommunen og kulturrådet	Kontinuerlig	Kulturvirksomheten, Kulturrådet

Målområde 3 - Her skal vi trives og her skal vi bo

1. Kultursyn skal være en naturlig del av all planlegging og utvikling i Nannestad.
2. Kulturnæring og faglig sterke og/eller regionalt interessante kulturprosjekter skal vies ekstra oppmerksomhet.
3. Nannestads kulturarv og kulturminner skal brukes og formidles aktivt.

	Tiltak	Når	Hvem
12	I samarbeid med idretten utvikle Romerikes Råeste til et bredt idretts- og kulturarrangement	Kontinuerlig	Kulturvirksomheten, foreningen Romerikes Råeste
13	Synliggjøre kommunens viktigste kulturminner, kunst og attraksjoner gjennom Norges kunst-database (NKDB)	2019 - kontinuerlig oppdatering	Kulturvirksomheten
14	Bruke kommunens kulturarv og kulturminner (kulturminneplanen) aktivt i profilering av kommunen og i markedsføring av attraksjoner og arrangementer i regi av kommunen	Kontinuerlig	Kulturvirksomheten, grunneiere, lag og foreninger
15	I samarbeid med Bygdemuseet og Historielaget tilrettelegge kulturstier i området Nannestad sentrum	2019-2020	Nannestad kommune, Bygdemuseet og Historielaget
16	Kartlegge og opprette register på personer og foretak i Nannestad som har kultur som næring eller tilleggsnæring. Videre utrede hvilke virkemidler som kan legge til rette for vekst innen kulturell næring	2021	Kulturvirksomheten
17	Organisere mentorordning for unge, lovende kulturutøvere som ønsker å gjøre kultur til levevei	2021	Kulturvirksomheten og Kulturskolen
18	Arrangere næringslivsseminar med kulturell næring som tema eller deltema	2020	Kulturvirksomheten, Kulturrådet, aktører fra Nannestad næringsliv
19	Utrede mulighetene for å utvikle veileder for kunstnerisk utsmykning av kommunale bygg og utemiljø i Nannestad	2021	Kulturvirksomheten
20	Kartlegging og mulig etablering av fyrårns-ordning	2020	Kulturvirksomheten og Kulturrådet

Kilder

- Lov om offentlege styresmaktens ansvar for kulturverksemd (kulturlova)
- Plan og bygningsloven
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Lov om folkebibliotek (folkebibliotekloven)
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Kulturutredning 2014 (Kulturdepartementet)
- Frivillighetserklæringa (Kulturdepartementet)
- Kulturplan for Akershus 2016-2023
- Stortingsmelding nr. 8: «Kulturell Skulesekk for framtida»
- Rammeplan for Kulturskolen "Mangfold og fordypning"
- Nasjonalt kompetansesenter senter for kultur og helse
<https://kulturoghelse.no/>
- Meld. St. 8 (2018–2019) Kulturmeldinga 2018 - Kulturens kraft
- Kommuneplan for Nannestad - Samfunnsdelen
- Nyere stedsforståelser Forelesning Samplan, Tromsø 24.05.2017 Torill Nyseth, Professor, Uit, Norges Arktiske Universitet.
<https://www.ks.no/globalassets/samplan/samplan-16-17/nyseth2017.pdf>
- Lokal identitet og stedstilknytning i lys av kommunereformen Kst. forskningssjef Guri Mette Vestby NIBR.
<http://www.rogfk.no/content/download/22433/440058/file/Guri%20Mette%20Vestbye.pdf>
- Kultur påvirker valg av bosted. <https://www.nationen.no/kronikk/kultur-pavirker-valg-av-bosted/>